ISSN: 2181-4341, IMPACT FACTOR (RESEARCH BIB) – 9.145, SJIF – 5,431

Турдалиева Фотима Миралиевна

Камолиддин Беҳзод номидаги

Миллий рассомлик ва дизайн институти

“Санъатшунослик ва Амалий санъат” факулътети

“Санъат журналистикаси” йўналиши 3-босқич талабаси

ЁШЛАР СИЁСАТИ ВА ЗАМОНАВИЙ САНЪАТНИНГ ТАРБИЯВИЙ АҲАМИЯТИ

Аннотация

Мазкур мақолада Ўзбекистонда ёшларни маданият ва санъатга жалб этишга қаратилган давлат сиёсати, хусусан, беш муҳим ташаббус доирасида амалга оширилаётган ишлар таҳлил қилинади. Шунингдек, Президент қарорлари асосида жорий этилган субсидиялар, ижодий лойиҳалар ва маданий муассасалар фаолияти кўриб чиқилади. Замонавий рассомлар ижоди мисолида санъатнинг ёшлар тарбиясидаги ўрни илмий жиҳатдан ёритилади.

Калит сўзлар

ёшлар сиёсати, беш муҳим ташаббус, замонавий санъат, тасвирий санъат, маданий тарбия, ижодий муҳит.

Кириш

Бугунги глобаллашув даврида ёш авлодни маънавий баркамол этиб тарбиялаш жамият тараққиётининг асосий шартларидан бири ҳисобланади. Бу жараёнда маданият ва санъат алоҳида аҳамият касб этади. Санъат инсоннинг эстетик дидини шакллантиради, маънавий дунёқарашини бойитади ва ижодий фикрлаш қобилиятини ривожлантиради.

Ўзбекистонда ёшларни маданият ва санъатга жалб этиш давлат сиёсати даражасига кўтарилган. Бу борада Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ташаббуси билан илгари сурилган “Беш муҳим ташаббус” алоҳида аҳамиятга эга.

Ёшларни санъатга жалб этишда беш муҳим ташаббус 2019 йилда илгари сурилган мазкур ташаббуслар ёшларнинг маънавий ва ижодий ривожланишини таъминлашга қаратилган.

Беш муҳим ташаббуснинг биринчи йўналиши ёшларни маданият ва санъатга жалб этишга бағишланган бўлиб, у қуйидаги вазифаларни қамраб олади:

- мусиқа, рассомлик ва театр тўгаракларини ташкил этиш
- маданият марказларини модернизация қилиш
- ёш истеъдодларни қўллаб-қувватлаш
- санъат мактаблари тармоғини кенгайтириш

Мазкур ташаббус доирасида мамлакат бўйлаб юзлаб маданият марказлари ва санъат мактаблари ташкил этилди. Бу эса ёшларнинг тасвирий санъатга бўлган қизиқишини оширишда муҳим омил бўлди.

Президент қарорлари ва субсидиялар: Сўнгги йилларда маданият ва санъат соҳасини ривожлантириш мақсадида бир қатор норматив ҳужжатлар қабул қилинди. Хусусан:

- маданият муассасаларини моддий-техник жиҳатдан қўллаб-қувватлаш
- ёш ижодкорларга грант ва субсидиялар ажратиш
- санъат мактабларини реконструкция қилиш

Бу қарорлар ёш рассомлар учун янги имкониятлар яратди. Давлат томонидан ажратилаётган субсидиялар орқали кўплаб ижодий лойиҳалар амалга оширилмоқда.

Замонавий санъатнинг ёшлар тарбиясидаги ўрни: Замонавий тасвирий санъат нафақат эстетик завқ бағишлайди, балки ёшларнинг дунёқарашини шакллантиришда ҳам муҳим роль ўйнайди. У орқали ёшлар миллий қадриятлар, тарих ва замонавий жамият муаммолари ҳақида фикр юритишни ўрганадилар.

Замонавий санъат асарларида экологик муаммолар, инсон ва табиат муносабати, ижтимоий муаммолар каби мавзулар кенг ёритилади. Бунда санъатни ҳар бир йўналишига мурожаат қилиш мумкин. Ёш ижодкорлар томонидан бадиий воситалар ва эстетик ифода кенг воситалар ёрдамида очиб берилади.

Масалан: Экологик мавзудаги визуал санъат қуйидаги бадиий воситалардан фаол фойдаланади:

- Инсталляция
- Перформанс
- Фото-арт
- Видео-арт
- Рақамли санъат

Бунда реал материаллар (чиқиндилар, металл, муз, тупроқ) эстетик объектга айлантирилиб, санъат ва ҳаёт ўртасидаги чегара йўқолади.

Шундай қилиб бугунги кун ғояси аниқ материаллар ёрдамида очиб берилади ва томошабинда емотционал ўзгариш уйғотади. Инсоннинг жамиятдаги ва ҳаётдаги рўлини кучайтиради. Бу жараёнда рассомларимиз муҳим аҳамият касб етади ва ўз асарлари орқали жамиятни муаммоларини олиб чиқади ва жамиятни тарбиялайди.

Рассомлар ижодини қиёсий таҳлили

Чингиз Аҳмаров: Ўзбекистон тасвирий санъатида миллий услубни шакллантирган машҳур рассомлардан бири ҳисобланади. Унинг асарларида шарқ миниатюра анъаналари ва миллий нақшлар устувор.

Машҳур асарлари:

“Навоий образи”

“Темурийлар даври”

Ахмаров асарларида миллий руҳ, тарихий образлар ва декоратив услуб устунлик қилади.

Акмал Нур: Замонавий ўзбек рассомчилигининг ёрқин намояндаларидан бири ҳисобланади. Унинг ижодида рамзий образлар ва фалсафий ғоялар устун.

Машҳур асарлари:

“Тафаккур”

“Одам ва вақт”

Бу асарларда инсоннинг ички дунёси ва замонавий жамият муаммолари акс эттирилган.

Бобур Исмоилов: Замонавий авангард услубда ижод қилувчи рассомлардан бири. Унинг асарларида миллий анъана ва модерн услуб уйғунлашган.

Машҳур асарлари:

“Самарқанд руҳи”

“Шарқ орзуси”

Бу қиёсий таҳлилдан кўриниб турибдики, турли услубларда яратилган асарлар ёшларнинг эстетик ва маънавий тарбиясига турлича таъсир кўрсатади.

Хулоса: Замонавий тасвирий санъат эстетик завқ бағишлайди ва ёшларнинг дунёқарашини шакллантиришда ҳам муҳим роль ўйнайди. У орқали ёшлар миллий қадриятлар, тарих ва замонавий жамият муаммолари ҳақида фикр юритишни ўрганадилар.

Ёшларни маданият ва санъатга жалб этиш мамлакат тараққиёти учун муҳим омил ҳисобланади. Президент ташаббуси билан амалга оширилаётган беш муҳим ташаббус ва давлат дастурлари ёшларнинг ижодий салоҳиятини ривожлантиришга хизмат қилмоқда. Давлат томонидан ажратилаётган субсидиялар орқали кўплаб ижодий лойиҳалар амалга оширилмоқда.

Замонавий тасвирий санъат эса ёшларнинг эстетик диди, ижодий фикрлаши ва миллий қадриятларга бўлган ҳурматини шакллантиришда муҳим тарбиявий аҳамиятга эга.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Шавкат Мирзиёев Янги Ўзбекистон стратегияси-Беш муҳим ташаббус
2. Ўзбекистон Республикаси Президенти қарорлари тўплами.
3. Ўзбекистон тасвирий санъати тарихи.
4. Ўзбекистон Бадиий академияси нашрлари.
5. Замонавий ўзбек рассомчилиги.